

فضای سایبر و تربیت شهروندی در هزاره ی سوم

سمانه احمدی

کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان (پردیس شهیدباهنر شهرکرد)

Samaneh2296@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی آسیب های کاربرد فضای مجازی در ابعاد مختلف فرهنگی و اجتماعی در تربیت شهروندی است. در دنیای پرشتاب فناوری های نوین، فضای مجازی به عنوان یک فرصت یا تهدید، دست اندرکاران تربیت نسل جوان را با چالشی بزرگ روبرو کرده است. در این میان ورود فضای مجازی در بین آحاد جامعه نیازمند فرهنگسازی شهروندی است. بنابراین برای داشتن دولت الکترونیک نیازمند شهروند الکترونیک است. شهروند باید در کارگاه هایی با فضای سایبری آشنا شود؛ فرصت ها و تهدید های آن را بشناسد و در مجموع حداقل دانش لازم را درباره مفاهیم پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات کسب کند؛ تا بتواند حقوق خود را در رابطه با دولت الکترونیک ایفا کند. در این مقاله با روش تحلیلی- توصیفی و با استفاده از منابع کتابخانه ای و اینترنتی و با کمک اساتید مجرب در صدد بررسی و تبیین ابعاد گوناگون فضای سایبری و تربیت شهروندی به عنوان ابزاری مهم و تاثیرگذار در سطح جامعه پرداخته ایم. در نهایت با بررسی های انجام شده به این نتیجه میرسیم که شهروند الکترونیک پایه گذار دولت الکترونیک میباشد.

واژگان کلیدی: فضای سایبری، دولت الکترونیک، تربیت شهروندی

مقدمه:

امروزه فضای سایبر بر عملکرد تربیت شهروندی تاثیر بسزایی دارد. اینترنت جمع جدیدی خلق کرده است. جمعی خوش بینانه به آن نگرسته و آن را موجب آزادی های فکری، تحقیقاتی، آموزشی، تفریحی، شغلی، خدمات تلفن بین المللی و خدمات بهداشتی و پزشکی از راه دور و ... دانسته و با دید مثبت به آن می نگرند و به دنبال تربیت شهروندی دانش آموزان میگردند. اما قابل انکار نیست که این فضای مجازی دارای معایب فراوانی نیز میباشد؛ که شامل عدم تطابق محتوای ارائه شده در آن با فرهنگ تمامی اقشار است. ((آموزش مهارت های لازم برای برقراری ارتباطی متفکرانه و آگاهانه با رسانه ها و در عین حال به وجود آوردن نگاهی دقیق، نقاد و تحلیلی به پیام های رسانه ای در زمینه ی سواد رسانه ای میباشد. به بیانی دیگر سواد رسانه ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب هستند و چه موادی مضر، چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و یا اینکه میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد.

سواد رسانه ای می تواند به مخاطبان رسانه ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله ی متقابل و فعالانه ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. لذا سواد رسانه ای کمک می کند تا از سفره ی رسانه ها به گونه ای هوشمندانه و مفید بهره مند شویم. فرد بدون داشتن مجموعه مهارت ها، شناخت و سواد لازم در مسیر گرداب آگاهی کاذب سیل مطالبی که در طول روز به سوی او از طریق همین ابزارهای ارتباطی اینترنتی سرازیر می شود قرار میگیرد و در کنار تشخیص ندادن صواب از ناصواب، دچار آسیب هایی همچون هدر رفتن وقت، کناره گیری از زندگی روزمره، اعتیاد به اینترنت، دامن زدن به شایعه های شکل گرفته در فضای مجازی، جایگزینی ارتباطات مجازی به جای ارتباطات چهره به چهره می شود.)) (نصیری، ۱۳۹۶: ۸۴)